

NINCSLESZ

Sirattalak. Már nem siratlak.
Arcomat aszály pusztítja, dúlja.
Szemem kútjai kiapadtak.
Nincs több hozsánna, se halleluja.

Ezer napja már, hogy nincszel.
Nem foghat ki rajtam a bánat!
Hatvanéves vagyok, mama!
Kérlek, mutass be a Halálnak.

Varga Éva

ROZSIKA.DOC

És akkor a királyfi belépett a trónterembe. És látta, hogy az udvar népe szanaszét fekszik, akár egy csatatéren, ki a földön, ki az asztalra borulva, és az első pillanatban azt hitte, mivel a legrosszabbra volt felkészülve, hogy halottakat lát (na, szép kis dolog, kísértetkastélyba jutottam, gondolta), de már egyből utána észrevette az emberek természetes testtartásából és a mindenfelől hallatszó egyenletes szuszogásból, hogy csak alszanak.

Aludtak a szolgák félrecsúszott, buggyos sapkában, eltátott szájjal, kezük dologtalanul hevert az ölükben, aludtak az urak csipkegallérba süllyedt remegő tokával, álomittasan feküdtek a vitézek páncélt és ékszereket viselve mellükön, aludtak az udvarhölgyek illetlenül szétvetett lábbal, a király és a királyné is aludt lecsúszva trónjuk elé a földön, a gyerekek önfelédtt arccal feküdtek egy medvebőrön a kihunytt tűz előtt, a kutyák és a macskák is aludtak, lábuk meg-megremegett.

És a királyfi végigment a száz éve szunnyadók között, átlépett rajtuk, szemügyre vette őket.

Az egyik alvó kézfején vörös szőrszálak göndörödtek, egy másiknak hosszú égési seb futott végig a karján, egy fekete kendős öregasszony feje a mellére bicsaklott, görbe ujjai köré rózsafüzér fonódott, a lakomaasztal lábánál lerongyolódott, betört orrú, részeg férfi hevert, mellette tizenöt éves szőke lány aludt, szép, mint egy virágzó napraforgótábla, aztán egy fiatal pap, a ruhája fekete, arca, keze fehér, egy orgyilkos, magas pártfogói intésére vár, egy fizikatanár, kísérleteit unják és nem értik a diákok, egy úszómester, aki a karjában emelte át a járni képtelen beteget toloszékéből a meleg vízbe, hetvenhét teljesen egyforma nővér, napra-órára egyidősek, hatvankét évesek, zongoráznak, és habos kávét kortyolnak, egy zöldségeskofa szalmakalapban, két diáklány,

transzparenszeket festenek, egy krumpliorrú törpe, néhány látásból ismerős ember, autóvezetők és fuvarosok, ügynökök és élsportolók.

És olyan volt az egész trónterem, mintha a Vezúv áldozatait látta volna a királyfi, de ezeket az embereket nem a lávafolyam merevítette meg egy-egy képtelen mozdulatban, hanem a szörnyű nehéz álom.

És a királyfi tiszteletet érzett irántuk, például nem lopta volna el egyikük ékszerét vagy óráját sem, nem csiklandozta volna meg a talpukat, az udvarhölgyek fátyolát sem emelgette volna (pedig mit tudtak volna tenni?). Ott állt a becsületes királyfi tanácsalanul, ruhája cafatokban lógott, mert a csipkerózsa tüskéje elszaggatta még az alul viselt ruhadarabjait is, szakálla szétkócolódott, ősz szálakkal keveredett, hisz rég volt már, hogy útra kelt, cigarettásdoboz, pénztárcája üres, a bűvös kardot valahol elvesztette, és még mindig nem tudta, merre menjen, merre folytassa útját, hogy megtalálja élete értelmét, a szép hercegnőt.

Rózsikáéknak volt otthon egy zongorájuk. Nagy, fekete, faragásokkal díszített, kottatartója fölött harang alakú kis üveglámpa lógott. Rendszerint Rózsika édesapja játszogattott rajta, míg édesanyja a konyhában tett-vett az arany- és ezüstedények között, márványkövezetre hullatta a morzsát, s két hullámcsattal rögzítette fejéhez a koronáját, nehogy belepottyanjon a fazékba.

Rózsika, aki kotnyeles, elbizakodott gyerek volt, ugyancsak hallgatta apja játékát. Ott állt szorosan mellette, némán figyelte a bűvészmutatványt, a billentyűzet két partja között hullámzó futamokat. Amikor vége lett a darabnak, megtapsolta. Még egyszer, hízelgett az apjának, az ölébe ült, arcát cirókálta, még egyszer, dorombolta. Az édesapja pedig túrta, nem lökte le a térdéről, nem küldte ki a konyhába segíteni, leckeírásra sem parancsolta, hanem zavartan elnevette magát. Sok keserűség volt ebben a nevetésben, mintha azt mondta volna, hiába, művész is lehettem volna, ha nem rabolta volna el minden időmet a királykodás. Még egyszer, könyörgött Rózsika, kis ujjával megbillegtetve a billentyűket, valami dallamocskát próbált játszani. Ezt a dolgot a papája meghatottan nézte, el is határozta hirtelen, hogy taníttatni fogja a kislányát. Jó, ugrott föl az öléből Rózsika, végigszáguldott a palotán, mindenkivel közölte a nagy hírt, aminek mindenki kötelességszerűen örült.

Be is írátták őt a Rottenbiller utcai zeneiskolába Tóth Lászlóné, Ilonka néni keze alá. A papa minden szerdán és pénteken kézen fogta Rózsikát, a kastély ablakaiba kiült az udvarnép, hosszan nézett utánuk, és integetett, a királyné a konyharuhát lobogtatta, a kutyák és a macskák egészen a körútig kísérték őket, aztán Rózsika leült egy sokpárnás székre a zongora elé, Ilonka néni pedig, aki molett volt kicsit, nagy volt a hasa és a melle, túsarkú cipőt viselt, kék köpenyén a legfelső gombot nyitva hagyta, és akkora kontya volt, mintha még egy fejet hordana a feje tetején, visítva verte a taktust a zongora fedelén, míg a papa ült a sarokban, onnan leste a kislányát. Az óra végén mindig kezet csókolott Ilonka néninek.

Attól kezdve a papa gyakran elrikkantotta magát otthon: Gyakorolni! És nem volt Rózsikánál boldogtalanabb a világon.

Fél év telt el a palota és a Rottenbiller utca közötti ingázással, amikor a király összehozta magát, és halkán, félénken megkérdezte Ilonka nénitől, hogy halad a kislány a zenetanulással. Tehetség, kilátás a jövőre, effélék voltak a papa kérdő szemében. Ilonka néni leült a papához, előrehajolt, és semmit sem tompítva kellemetlenül érdes

hangján, azt mondta, hogy nincs különösebb tehetsége a gyermeknek. Szigorúan nézett, néhányszor megrázta a fejét, hajcsatok röpködtek a kontyából, nincs tehetsége, ismételte, aztán azért valahogy csak befejezték az órát.

Hazafelé a papa elgondolkodva bandukolt kislánya kezét fogva. Rózsika sem szólt semmit, csendesek voltak. Egyszer csak a papa lehajolt hozzá, és a fülébe suttozta, nem baj ez a tehetségdolog, mondta, nem számít egyáltalán, a fontos a zongora meg a zene. Éljen a zene, szólt kiegyenesedve, és egy láthatatlan zászlót döfött a magasba. Éljen, mondta Rózsika is lelkesen és megkönnyebbülten, majd mindketten énekelve és táncolva, kéz a kézben ugráltak végig a körúton.

De minden másképpen alakult. Rózsika valahogy kinőtte a maga tehetségtelenségét, elvégezte a konzervatóriumot, s rövid idő elteltével a legnépszerűbb zongorista lett világszerte.

Születésekor a királyfiról lemondott az édesanyja. A kórházban aláírta a lemondó nyilatkozatot, s néhány nap múlva, amint felgyógyult a gyermekágyból, hazament egyedül. A kis királyfi egy ideig a kórházban maradt, orvosok és nővérek gondoskodtak róla, majd elhelyezték a pestszentimrei csecsemőotthonban. Itt fehér köpenyes dadák vigyáztak rá. Dél előtt Irma, egy vöröses hajjú, középkorú nő, délután Angéla, egy fiatal elvált asszony, éjszaka pedig Pozsgás, aki öreg volt, és nyugdíjasként járt vissza dolgozni.

A kis királyfi nem panaszkodott: Irma dadus fürdetéskor gyengéden masszírozta a hasikáját, Angéla dadus a két melle közé vette, úgy etette, Pozsgás pedig elalvás előtt hozzáhajolt, és kis dalokat, szonátákat, olykor szimfonikus műveket dúdolt a fülébe.

Irma savanyú szagú volt, Angéla illatszerszagú, Pozsgás levestszagú. Irma a tévét járatta a háttérben, míg vasalt, Angéla a magnót, Pozsgás a rádiót hallgatta varrogatás közben. Ha melege volt, Irma belefúj a köpenye nyílásába, Angéla melltartóra vetkezett, Pozsgás egy hetilappal legyezte magát. Irma nem szenvedhette a gyerekeket, különösen a csecsemőkorúakat, Angélának elege volt belőlük, Pozsgás, ha csak tehette, fejre ejtette őket. Irma minden őszön kivirult, új ruhákat vett, és vastagon rúszozta a száját, Angéla tavasszal volt elemében, szeretőt váltott, és szerencsepatkót tetováltatott a csípőjére, Pozsgás akkor érezte jól magát, ha csendesen havazott, métervastag hó állt a tetőn. Ha megijedt, Irma a szívéhez kapott, Angéla az ajkába harapott, Pozsgás elátotta a száját, és úgy maradt perceken át. Ha Irmának hamarabb kellett elmennie, Angéla nemet intett, Irma azonban tovább bent maradt, ha Angélának dolga akadt, Pozsgás pedig mindkettőjüket helyettesítette.

Irma keze párnás volt, Angéláé puha, Pozsgás keze szikkadt. A kis királyfi erős vágyakat érzett irántuk. Irma dobálta magát az ágyban, mialatt a királyfi a terebélyes mellét csókolta, Angéla ilyenkor kiabált, és a szemét forgatta, Pozsgás sóhajtozva fogadta az öleléseket, míg egyik kezével ellökte, a másikkal pedig magához vonta a királyfi testét. Hancúrozásuk betöltötte a csecsemőotthont.

Nem tarthatott ez sokáig. A királyfi egy napon rájött, hogy rajta kívül még harmincötven vannak az otthonban, mind hasonló kisbaba, és mindegyikükkel törődik Irma, Angéla, Pozsgás. A királyfi felháborodott, követelte birtokainak és atyai örökségének kiadását, valamint a beígért fele királyságot, aztán elszomorodott, és szomorúságában mindenféle kiütések jelentek meg a testén. Ez különösen szerencsétlen dolognak bizonyult, mert édesanyja, a királyné épp akkoriban érzett megbánást gyermeke elhagyása miatt, bejelentette hát magát az otthonba gyermeklátogatásra. Csakhogy amint

meglátta a csúnya, fekélyes kelésekkel borított kis testet, minden jó szándék elpárolgott belőle, sarkon fordult, és rémülten kiszaladt a teremből. A királyfi megkérdezte Angélat, ki volt ez a spiné. Az édesanyád, hangzott a válasz.

A királyfi meghasonlott önmagával, ami abból is kitűnik, hogy éjszakánként rosszat álmodott, tudatalattija zsúfolásig tele volt megfejthetetlen rémképekkel, az orvos szerint végzetesen megsérült az animája, jobbnak látta elküldeni őt jó levegőjű falusi környezetbe, de az az igazság, hogy a királyfi soha többé nem tudott talpra állni.

Rózsika negyvenéves korában teljesen megváltozott.

Állandóan izzadt. Hiába fürdött este, hiába mosakodott reggel, hiába fújta, kente magát a palotában föllelhető hetvenhétféle különleges illatszerrel, néhány perc múlva bűzleni kezdett, mint a futóedzésről érkező kamaszok.

Nemcsak a hónalja izzadt, de a lába köze is ragadt a lucsoktól, bugyijának közepén kimoshatatlan barna foltok keletkeztek. Órákat töltött a fürdőkádban – minden eredmény nélkül, a férje és a gyerekei menekültek előle. Különösen éjszaka volt erős a szaga. Ha nyáron a hőség miatt nyitva kellett hagyni a hálószoba ablakait, akkor testének kipárolgása a közeli erdőből a palota környékére vonzotta a vadállatokat, rókákat, medvéket, hiúzokat és vadmacskákat. Egész csapat ólalkodott az ősi falak körül, különösen akkor, ha szél is fúj, és messzire szállította Rózsika savanyú-maró illatát.

Aztán elkezdett szőrösödni. Bajusza, szakálla nőtt volna, ha idejében nem kezdi borotválni. A mellbimbója környékét fekete koszorú övezte, amely szálanként szétterült, ha vizes lett. Lába szárán egész őserdő burjánzott. Az egyszerű borotválás már nem segített. Epilálni és gyantázni kellett. Csipesszel tépte ki gyökerestül a vastag szőrszálakat. A szeme könnybe lábadt a kintől, a bőrén vércsíkok csörgedeztek.

Mikor az utolsó szőrszálát is eltávolította testéről, hirtelen hízni kezdett. A hasa mint a görögdinnye, combja vaskos fatörzs, karja hájasan remegett, melle szétterült, háta, akár a medvéé. Tokája nőtt, a bőre úgy feszült, hogy szinte recsegett, nehezen lélegzett, járás helyett csak totyogni bírt, ruhái készítéséhez föl kellett használni a raktáron lévő anyagkészletet. Hamarosan rejtegetni kellett őt a nép elől, az udvarba érkező külföldi delegációknak pedig azt hazudták, hogy beteg.

Amikor Rózsika a hetvenhetedik fogyókúrája végére ért, úgy lefogyott, mint egy gebe. Csontjai szúrták a bőrét, ereje elapadt, vérszegény volt, nyelvét sűrke lepedék borította. A leghíresebb szakácsokat fogadták fel az udvarba, akik lesték, várták a herceg-nő minden óhaját. Mindhiába. Reggelire sonkás omlett volt – otthagya, ebédre spárgaleves, almaszós – rá se bírt nézni, vacsorára kacsasült, epres palacsinta – legyintett.

Az egész udvar – ki volt adva parancsba – a szeme láttára evett, jóízűeket csettintett a nyelvével (percenként két csettintés kötelező volt), hátha kedvet kapna tőlük, Rózsika bármerre fordult, zabál, csámcsogó arcokat látott. A vége ennek az lett, hogy az udvarban mindenki gigömbölyödött, gurult, és senki sem bírt dolgozni a súlyfelesleg miatt.

A kocsis leszédült a bakról, a lovak kilehelték lelküket a lovászok alatt, a kertész hógutát kapott a napon, a szakácsnő visszerei begyulladtak, leesett a lábáról, a kukták és a szobalányok heverték egész nap, a komornyikok nem fértek át az ajtókon. A kovács nem bírta megtartani a kalapácsot, ezért a lovak patkó nélkül maradtak, a cseléd nem adott enni a jószágnak, az állatok kimúltak, az ács nem bírt felmászni a tetőre, a palota teteje beszakadt, lógott az eresz, az üveges nem üvegezett, az asztalos nem gyalult, a kaszás nem kaszált, a PR-menedzser ötlettelen maradt, az aratók nem arattak, az

egész palota úgy nézett ki, mint egy kísértetkastély, kezdte benőni a vadrózsa, mindenki feküdt és aludt, amikor Rózsika végre elkezdett kicsit csipegetni az ételből.

Rózsika felépült, megint jól nézett ki, a palotát felújították, a kövér szolgákat kirúgták, csakhogy a hercegő hirtelen mindent elfelejtett. Először a számokat és a négy alpműveletet felejtette el, úgy csapták be a piacon, ahogyan csak akarták, együgyű mosollyal az ajkán, üres pénztárcával érkezett haza. Többé nem engedték vásárolni. Aztán elfelejtett angolul (kitűnően beszélt pedig), elfelejtett németül, spanyolul és törökül is. Legvégül már saját anyanyelvén sem tudott megszólalni. Mutogatott, gesztikulált, pislogott, bólogatott.

Elfelejtette, hogy melyik az ő szobája. Kísérni kellett. Elfelejtette, hogy tavasz van-e vagy tél, nevelésesen öltözködött. Öltöztetni kellett. A férjét és a gyerekeit minden reggel bemutatták neki. Bizalmatlanul fogadta őket.

Össekeverte a föntöt és a lentet, a padlásra ment krumpliért, a pincébe ment ruhát teregetni. Azt hitte, a víz szilárd és a föld folyékony, összevissza verte magát e tévedés miatt. Azt hitte, az élet célja az elkárhozás, eladta lelkét az ördögnek, gonoszságokat követett volna el, ha meg tudta volna különböztetni a rosszat a jótól. Így ahelyett, hogy elgáncsolta volna a nagy kosár tűzifával belépő szolgát, lélekszakadva rohant segíteni. A szolgák kezéből kitépte a munkát. Mindenkinek az idegeire ment. Végül aztán úgy bevverte a fejét a konyhaasztal sarkába, hogy menten kijózanodott, s végre minden az eszébe jutott.

Hála istennek, Rózsikával minden rendben volt, visszanyerte az erejét, tudását, csak hát még mindig izzadt, mint a ló. Gyöngyözött, verejtekezett, csúszkált a bőre, és büdös volt. Háta mögött dögvirágnak csúfolták.

Egyszer csak beszélgetést hall az ablaka alatt. Az öreg dajka mesél szülőfalujáról a gázóra-leolvasónak. „A mi utcánkat kettős akácfasor szegélyezte. Amikor virágzott az akác, olyan illat volt, mintha parfümös dobozban laktunk volna.”

Éppen virágzott az akác. Rózsika gondolkodás nélkül biciklijére ült, estére oda is érkezett az öreg dajka szülőfalujába. Megtalálta az illatozó fákat, és végigbiciklizett közöttük. Egész lénye átítatódott a virágok mézes illatával. Bőre száraz volt, mint a vatta. Hazamehetett. Soha többé nem izzadt.

Igaz, közben negyvenéves lett.

Ezen azonban már nem lehetett segíteni.

A királyfi egyszer postakocsira ült, úgy utazott. Kevés útitársa volt, azok is inkább kellemes, mint kellemetlen emberek, az idő enyhe, az út sima, a királyfi mégis aggodalmaskodott.

Féltette az életét.

Mert mi lesz – gondolta –, ha az egyik ló megbokrosodik, és árokba fordulnak? Vagy nagy kő akad a kocsi útjába, a kerekeknek tengelye törik, ő meg a nyakát szegi? Szörnyethal. Még valószínűbb, hogy útonállók törnek rájuk, kifosztják az utasokat, de előbb megkínózzák, megölik őket. Kiszúrják a szemét, kitépik a nyelvét. A királyfi szint rosszul volt saját gondolataitól.

Azért félt ő ennyire, mert valami titkos elhivatottságot érzett mozgolódnival magában. Az életét tette fel arra, hogy megkeresi az elátkozott királynényt. Ám ha idő előtt elveszíti az életét, baleset éri, megölik, egy betegség leteperi, és két vállra fekteti, akkor nem teljesítheti küldetését a földön.

Ahogy így ballag a kocsi nyugodtan, ráérősen, az utasok álom és ébrenlét között rin-

gatóznak a rugós üléseken, egyszer csak megállnak. A királyfi szívébe mintha tört szűrt volna a hirtelen néma csend, megrémült. Itt a baj? A baj, amit tulajdonképpen csak azért idézett fel gondolatban, hogy elijessze? Átélt minden borzalmas pillanatát, hogy a valóságban ne kelljen elszenvednie? Végigpörgette az összes lehetőséget, mint egy füzet lapjait, és most mégis itt van?

Behúzta a nyakát, és várt.

Hallják ám, hogy a kocsis lekászálódik a bakról, matat, motoszkál, csizmája talpa nyikorog, holmi káromkodás is megüti a fülüket. Kivágódik az utastér ajtaja, és a bőrmelényes, hentesforma kocsis ott áll előttük. Körbenéz a feléje forduló arcokon, és így szól:

– Nem tudom, hogy melyikük az, de itt valaki fél. Ezért nem húznak tovább a lovak.

Hm. A királyfi kardja hegye megbillent.

Tehát csak félelem van, gondolta, de baj, vagyis ok a félelemre nincs. Megköszöri a torkát.

– Ugyan, ki félne itt és mitől? – kérdezte hetykén. – Talán valami veszély fenyeget, bátyám?

– Fenyeget a rosseb, csak azt nem tudom eltanálni, hogy melyik utasom fél. Ugyanis a lovak négy ok miatt állnak meg maguktól (felemelte négy vaskos ujját): Egy, ha tüskébe lépnek, kettő, ha tüzet látnak, három, ha megijednek a saját árnyékuktól és négy, ha megérik egy ember félelmét. Tüskébe nem léptek, tűz nincs, az árnyékuk mögöttük van, én nem félek, tehát itt ül valaki, akinek a félelme rájuk ragadt.

Az utasok tanácstalanul néztek egymásra. Zavartan mosolyogtak, bizonygatták, hogy ők ugyan szoktak félni éjjel a kísértetektől, a vadállatoktól, a halott emberektől, a vér látványától, a fájdalomtól, a háborútól, a telefonszámlától, az úrkatasztrófától, az atombombától, fázástól, éhezéstől, a darázs csípésétől, attól, hogy nem lesz sör a diszkontban, attól, hogy békára lépnek a sötétben, attól, hogy leesnek sziklamászás közben, attól, hogy vízbe fulladnak, ha árvíz jön, hogy a horoszkóp rosszat jelez, félnek a tanítótól, a bírótól, az Istentől, de az utazástól éppen most nem félnek.

A királyfi kapkodta a fejét, nyugtalanul hallgatta a sok félelmet. Amikor fájdalomról beszéltek, összeborzongott, amikor éhezésről, megrándult a gyomra, a kísértetekenél kitágult a szeme, a betegségeknel elsédült, a fázásnál dideregni kezdett, a telefonszámlánál az erszényéhez kapott, a békára lépésnél az ülés alá húzta a lábát, a darázs csípésnél hessegető mozdulatot tett, a háború említésére elsápadt. A bíró, a tanító és az Isten hidegen hagyták. Szerencsére, mert legalább volt ideje, hogy egy kicsit összeszedje magát, végül kivágta: Ó attól fél a legjobban, hogy a hétfejű sárkány nem pusztul majd el, ha az utolsó fejét is levágta, hanem ellenkezőleg, új erőre kap. Az utasok ábrándos szemmel néztek a királyfira, és könnyű hallgatás szállt rájuk.

A kocsis bőffentése térítette magukhoz őket: Akkor most mi lesz? Leszáll valaki vagy sem?

A királyfinak nagyon gyorsan eszébe jutott, nemrégén hogyan szállították le őt a taktaharkányi buszról, mert véletlenül egy magállóval hamarabb jelzett. A busz megállt egy szántó föld mellett, kicsapódtak az ajtók, a királyfi meg a fejét ingatta, nem jó, nem itt kell leszállnia. Több se kellett a haragos sofőrnek, felugrott a helyéről: Ha lezletél, apám, akkor le is szállsz! És leszállt, gyalogolhatott az üveghegyekig.

A királyfi így beszélt: Ha már senki sem jelentkezik, ami nagyon is érthető, és én a magam részéről nem is veszem zokon, engedjék meg, kérem, hogy magamra vállalam az esetet, és leszálljak, kitartóan követve a kocsit és önöket. Az utasok kissé tétozáztak, elfogadhatják-e az ajánlatot, aztán egy kövér asszonyság megszólalt: Hát, ha úgy gondolja uraságod.

A királyfi leszállt, a kocsii elindult, ő pedig sok kedves gondolatot forgatva fejében az érzékeny orru lovakról, nyelte az út porát.

Leszállt az est, mire a vendégfogadóhoz értek, ahol a királyfit ismét letaglózta a félelem, és még sok más egyéb is történt.

Rózsika kiskora óta rákapott a hallgatósásra. Még éjjel is gyakorta kiállt szobája ajtajába, és belefülett a folyosó csendjébe. Nem akármire hegyezte ám a fülét, nem oktanul vigyázkodott, azt figyelte, érzékel-e már a szerelem.

Várta ő a szerelmet az első tündérmese óta, várta érettségiző nagylányként, várta a nyelvvizsga megszerzésekor, egyetemi évei alatt, gyakornoki évei alatt, első fizetésének kézhezvételekor. Várta a palota keleti szárnyában, évekig ácsorgott a nyugati szárnyban is, kiállt az óratorony tetejére, együtt pörgött a szélkakassal, kivágatta a fákat az ablaka alatt, hogy ne susogjanak, gumitalpú cipőt parancsolt a szolgálóira, hogy nesztelenül suhanjanak, betiltotta a zenélést, apját, anyját csendre intette. Fülelt, ha az udvarba beszökött az ősz, az avarra hajtotta fejét, olyan kifinomult lett a hallása, hogy előre tudta jelezni a földrengést, még a füle is megnyúlt.

Mit gondoltok, gyerekek, megérkezett-e a szerelem?

Bizony nem érkezett meg. Még csak a környékre sem vetődött. Hallani ugyan mindig lehetett felőle, de Rózsika nem találkozott vele.

Harmincöt, mit mondok, csaknem negyvenéves volt, amikor megunta a várakozást, és a következő dolgok történtek.

Akkoriban vetődött a városba egy vándorszínész-társulat. Véletlen volt-e, nem-e, de éppen ott vonultak el a királyi palota mellett, egy ponyvás szekér és kilenc ember tette ki a kompániát. Fentről nézve szaladgáló kis hangyáknak látszódtak, amint ide-oda futkostak a téren, kiabáltak, és toborozták az esti előadásra a báméskodó embereket. Rózsika kihajolt az ablakon a nagy ricsajozásra, meglátta a színészeket, és megdobbant a szíve.

A mamája az efféle emberekre mindig azt mondta szigorúan: Közönséges népség, tudatlanok, büdösek, és fogalmuk sincs az illelről. És megtiltotta, hogy Rózsika szóba álljon velük. Nagymamája szelíden csak ennyit mondott: Nem a mi fajtánk. De ő is megtiltotta, hogy szóba elegyedjen velük. Rózsika azonban el volt ragadtatva tőlük.

Az udvarban minden arcot jól ismert már, az egyiket szerette, a másikat nem, de mindegyikük halvány volt ezekhez az arcokhoz képest, és nemcsak a festék miatt, ami bőven virított rajtuk, hanem erőteljes vonásaik, eszményi szépségük és oltári csúnyságuk miatt. Úgy érezte, hozzájuk fogható gyönyörűséget eddig még nem látott, és elhatározta, ha török, ha szakad, megnézi az esti előadást.

Bizalmasának szobalányát választotta, akit kicsi korától kezdve egészen hasonlóan neveltek, mint őt, nehogy ellenőrizetlen hatások érvéki kialakulatlan lelkét. Ruhát cserélt vele, a haját egyszerűen hátrafésülte, és sötétedéskor kiszökött a palotából.

A szobalány ott maradt Rózsika csipkeruhájában a szobában, és a tapéta mintázatát számolgatta oda-vissza, nehogy elbizakodjon, és a hercegnő helyére vágyódjon.

A halpiac mellett, az Utolsó Fillér kocsmában állították fel a színpadot. A városi nép egymás hegyén-hátán tolongott a bejáratnál, Rózsika a tülekedés közben kellemetlen tapasztalatokra tett szert, a tömeg közé préselődve ugyanis hol a fenekét, hol a mellét fogdosták, csipkedték láthatatlan, pimasz kezek. Tehetetlen dühében csaknem elsírta magát, s kénytelen volt hátrébb húzódni. Amikor végül is bejutott a színpad előtti zsúfolt térbe, felpillantott. Három görög stílusú, fehér oszlopot látott, közöttük színes kel-

mék feszültek, látott egy lépcsősort, amely hosszabb emelvényre vezetett fel, a színpad elejére kirakva pedig táncoló fényű mécseseket látott.

Az előadás kisvártatva megkezdődött. Színészek pattantak fel a színpadra, tollas ka-
lapot viseltek, derekukat kard övezte. Sok beszédük között gyakran kacsintottak ki a
közönségre, aztán előrántották kardjaikat, és megkezdődött a nézősereget tüzelő via-
dal. Minél jobban belemelegedtek a harcolók fönt a páston, annál inkább buzdította
őket a közönség odalent. Egyszer aztán csak véget ért a küzdelem, mindkét fél vissza-
helyezte övére a kardot, amit végtelen csalódással fogadtak a nézők. Ekkor megjelent
egy igen szép hölgy, hosszú fehér ruhát viselt, méltóságteljesen tett néhány mozdula-
tot, rövid, érzelemdús beszédet intézett az egyik ifjú színészhez, lépett jobbra, lépett
balra, végül kivonult a színről. Az emberek álmétkodva csodálták.

Ismét férfiak érkeztek a színre, kardoztak sokáig. Az egyik harcos egyszer csak el-
esett, kardja csörömpölve hullott ki kezéből, az oldalához kapott, szeme fönnakadt,
hosszasan hörgött, végre elnyúlt a csata színhelyén, és többé meg se mozdult. Fütty-
orkán zúgott, a közönség helytelenítette a fiatal színész halálát, bírót, ügyvédet, es-
küdtszéket követeltek, majd váratlanul egy jókora hal repült föl a színpadra. Pörögve
végigcsúszott a deszkákon, az egyik oszlop lábának csapódott. Az oszlop mögül a szín-
re igyekvő összes szakállú színész meg éppen rálépett eme halra. Azonnal spárgát csi-
nált, felordított a dühtől és a fájdalomtól, fölkapta a halat, és tajtékozó haragjában
visszadobta a közönség közé. Pillanatokon belül röpködni kezdtek az ájult, jobb sors-
ra érdemes halak, a meghótt férfi is föl pattant, s derekasan kivette részét a küzdelem-
ből. Az előadás halcsatába fordult, úszott a színpad a szutykos, iszamós létől.

A közönség női része sikoltozott, a rend felbomlott, általánossá szélesedett a vere-
kedés. Rózsika döbbenet bámulta a földön egymást gyömöszölő népet, a tatógó, im-
már vérben úszó halakat, s mást nem tehetvén, kiszaladt a kocsmából, rohant végig a
hazafelé vezető úton. Félelemtől ízve, kimerülten rogyott le a várfal tövében. Tudta,
hajnalhasadtáig nem léphet be a palota kapuján, mert azt minden éjszaka szabadjárá
engedett, gyilkolásra idomított kutyák őrizték. Rögvest elnyomta az álom, gülüszemű
halakat látott, részeg, durva arcokat, végül a nemes hölgyet látta, akit Júliának szólí-
tottak, hófehér ruháját, merengő tekintetét, pirosítóval színezett orcáját.

Következő nap Rózsika nem mozdult ki a szobájából. Nem evett, nem ivott, szoba-
lányát durván elküldte, feküdt selyempaplanos ágyán, mint egy papírnehézék. Este-
felé fölkel, tollat vett kezébe, amellyel eddig csak a naplóját írogatta, s ügyetlen kezé-
vel szerelmes levelet írt.

„Ó, Júlia, hová legyek a nyugtalanságtól, amit szép személyed hozott fejemre. Fé-
nyes a te szemed, mint este a szentjánosbogárkéé. Oly nemes a te termeted, mint a lo-
vaké, ha megugranak a harc során. Miért van az, hogy az egyik percben zokogok, a
másikban nevetek, az egyik percben éhes vagyok, a másikban nem kell semmi sem,
szégyenkezem és büszke vagyok, pirulok és sápadok. Ne engedd, hogy így gyötrődjek,
válaszolj, kérlek! Az illetőben, aki e levelet viszi, megbízhatasz, s tőlem viszonzleveledet,
melyben találkozásunk helyét és idejét megjelölöd, ne tagadd meg. Várlak, imádlak,
csókollak: R.”

A levél írása közben Rózsika majd' kiugrott a bőréből türelmetlenségében. Elkép-
zelte, hogy megbízható szobalánya miként oszon ki a palotából, hogy szedi a lábát a vá-
ros felé, hogyan fog kérdezősködni a színészek felől, hogyan találja meg őket, miként
vonja félre Júliát, miként csúsztatja kezébe az apróra összehajtogatott levelet, elkép-
zelte Júlia csodálkozását, amint kérdéseket tesz fel a megbízó kilétére vonatkozóan, de

a lány nem fog válaszolni (megtiltotta neki), végül miként szalad vissza hozzá a hűség szolgálja, akit mindezekért meg fog jutalmazni, bár még nem tudja, hogyan.

A levél már a szobalánnyal futott címzettje felé, Rózsika egymás után huszonötöszer végiggondolta Júlia lehetséges válaszait, mind türelmetlenebbül, mind kétségbeesettebben.

Jó óra múlva állt elé a lány az életet jelentő válasszal. A levélben ez állt: „Hát jó, nem bánom, találkozzunk este az erdő szélén, a kacagó forrás mellett. De a gatyádat kösd ám jól föl! Júlia”

Rózsika boldog volt. Mutatóujjával a hajfürtjeit csavargatta, szemét forgatta, összepisilte magát, kétszer kellett tisztába tenni. Miután meg tudott szólalni, azt kérdezte bizalmas barátnőjétől, vajon miért írta azt Júlia, hogy kösse jól fel a gatyáját? A szobalány nem tudta: Hiszen ugyanaz volt a fejében, mint Rózsikáéban, honnan is tudhatta volna? Mégiscsak volt egy jó ötlete. Talán azt akarja, hogy nadrágban menjen a kisasszony, mondta. Hát akkor nadrágot húzok, határozta el Rózsika, mert nem akart elhibázni semmit. Nadrágot húzott, jól megkötötte a derekánál, és sötétedéskor elindult.

Aznap este nagy volt a meleg, a kacagó forrás a szokásosnál is hangosabban kacagott, így a közeledő hercegnő egészen elveszítette a hallását, semmit sem észlelt az erdő hangjaiból, de szerencsére látni látott, és megpillantotta Júliát, aki most tiszta piros ruhát viselt, és mosolyogva nyújtotta felé a kezét. Én hercegem!, kiáltott fel, amit persze Rózsika nem hallott, a forrás zakatoló csobogása eldugaszolta mindkettőjük fülét. Júlia ledőlt egy orgonabokor pázsitos aljára, Rózsika melléje ájult, és a forrás örjögő zúgása mellett beteljesedett minden álma. Olyan boldog volt, hogy másnap a palotában senki sem ismert rá, szelíd mosollyal az ajkán járt-kelt, mint egy nappali kísértet. Repesve várta a következő éjszakát.

És minden megisméltődött éjszakáról éjszakára ugyanúgy, ahogyan először történt, Rózsika kiteljesedni érezte az életét, mindenben új értelmet talált, örömét lelte az apró dolgokban is, bölcsébbé vált, legyőzhetetlennek érezte magát, új erők buzogtak fel elméjében, testében.

Csakhogya tizenötödik napon Rózsika hiába várta Júliát a kacagó forrás völgyében, nem jött. Másnap sem jött, soha többé nem jött. A színészek elutaztak a városból, továbbálltak egy házzal, és Júlia üzenetet sem hagyva örökre eltűnt.

Rózsika mély depresszióba esett, minden este mérget akart inni, amit a szobalánya akadályozott meg, hol árulással, hol furfanggal, hol egyéb módon, végül Rózsika gondolt egyet, és kezét nyújtotta a szomszéd ország trónörökösének, aki pedig csúf volt és öreg. Egyébként meg maga a hétfejű sárkány. Az udvarban mindenki felháborodott, diplomáciai konfliktustól lehetett tartani, még a szelíd nagymama is rosszállóan csóválta a fejét: Hiába, ezek a mai lányok nem tudnak várni. Az első jöttmenttel összeadják magukat.

Pedig mi az a száz év?

És végre a királyfi lett Rózsika, a nagyágyú. Világraszóló lakodalmat csaptak, a mese vége lett, jöttek a sötét hétköznapiak.

Jöttek a hétvégi vadászatok szarvasra, nyúlra, jöttek a tengerentúli utazások az örökös napsütésbe, jött a sok grillsütés az alkonyi kertben, jöttek az aranyhajú gyermekek, egyik a másik után, operabálok frakkban és fehér kesztyűben, tűzijátékos születésnapok.

És egyszer csak a királyfi azon kapta magát, hogy unja az egészet, és hogy a mese

után most már a valóságnak is vége van. A királyfi elkomorult, elfordult a világtól, szakított barátaival és barátnőivel, és képzelgéseibe menekült.

Egyszer például elképzelve, milyen is lehet az, amikor egy születésétől vak ember visszanyeri a látását. Amikor a képzelődésben odáig jutott, hogy a vak ember lát, annyira meghatódott, hogy kibuggyantak a könnyei.

Ettől kezdve mind gyakrabban ízte ezt a lélekemelő foglalatosságot. A buszon ülve hazafelé, magányos esti sétáin, saját magát gondolva világtalannak. Lehunyta a szemét, sötét van, szuggerálta, sehol egy bokavillanásnyi fény, egy-két perc vakság után lassan kinyitotta pilláit, és szinte visszahőkölt az ideghártyáját dárdaként bombázó fény erejétől és szépségétől. Látok!, kiáltott fel, látok, suttogetta megbabonázva, neki-dőlt a falnak, és remegett.

Felugrott a helyéről a buszon: Látok! Az utcán a szembejövők előtt térdre vetette magát: Látok! Ebédnél beleejtette a kanalat a levesébe: Látok! Legurult az ágyról szeretkezés közben: Látok!

És sírt.

Néhány hét után kimerült a folytonos megvilágosodásban, és egy születésétől béna ember helyébe képzelte magát. Mozdulatlanul feküdt néhány napig, szolgálói látták el, etették, ágytálalták, öltöztették. A harmadik napon kezdte érezni, hogy meg tudja mozdtítani a kisujját. Aztán a karját, a lábát, a vállát, végül felült az ágyban, felkelt és járt. Járok!, üvöltötte ki az ablakon, mire a szolgák eldobtak kezükből a munkát, és szörnyülködve meresztgették szemüket a csoda láttán.

Járok, ordította a szembejövők arcába két hét fekvés után, járok, emelte az égre szemét hat hét fekvés után, de a három hónapos mozdulatlanságba majdnem tényleg belelerokkant, orvost kellett hívni.

Megunta a bénaságot, szaladgált, mint egy csikó, éhezni kezdett. Naponta mindössze két liter ásványvizet ivott, egyet reggel, egyet este, dolgozni járt, hogy elterelje gondolatait az ételekről, az éhezés végét jelentő nagy lakomán azonban nem tudott részt venni, mert már az erős, zsíros szagoktól elszorult a gyomra, és hánynia kellett.

Hamarosan fölhangzott hát ezzel a különcséggel is. Próbálkozott még a szegénységgel, az impotenciával, az AIDS-szel, a süketséggel és a hülyeséggel. Meggazdagodott, Casanova lett belőle, a halála előtti napon hirtelen meggyógyult, kitisztult a hallása és az elméje. Az öreg cselédek emlékezete szerint legutoljára egy születésétől halott embernek képzelte magát, de ebben már nem lelte örömét.

Ekkor otthagya a családját, vidékre költözött, és írni kezdte a visszaemlékezéseit. Öregen halt meg.

Jutalmul gazdag életéért többszörös halált halt.

Égő cigarettával a kezében elaludt az ágyában.

Gombaszedés közben az erdő közepén belélepett egy farkasverembe.

Részegen vezetett, és beleszaladt egy kamionba.

Tönkrement a tőzsdén, és golyót röpített a fejébe.

Elégett egy áruháztűzben.

Agyoncsapta a villám.

Elsodorta az áradás.

Leütötték az utcán.

Végül kihagyták a mesekönyvekből.